

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Tvarios Europos investicijų planas. Europos žaliojo kurso investicijų planas“

(COM(2020) 21 final)

(2020/C 311/09)

Pranešėjas **Carlos TRÍAS PINTÓ**

Bendrapranešėjis **Petr ZAHRADNÍK**

Konsultavimasis	Europos Komisija, 2020 2 6
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsnis
Atsakingas skyrius	Ekonominės ir pinigų sąjungos, ekonominės ir socialinės sanglaudos skyrius
Priimta skyriuje	2020 5 13
Priimta plenarinėje sesijoje	2020 6 10
Plenarinė sesija Nr.	552
Balsavimo rezultatai	220 / 1 / 8
(už / prieš / susilaikė)	

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. Šiuo metu svarbiausias Europos prioritetas yra įveikti koronaviruso pandemiją. Dėl jos sukkelto netikrumo gali stipriai pasikeisti ES biudžetas ir asignavimų skyrimas. EESRK primygtinai rekomenduoja sustiprinti kitą daugiametę finansinę programą (DFP) ir laikinai padidinti biudžeto išlaidų viršutinę ribą iki 2 %. Tai suteiktų reikalingas fiskalines priemones ir padėtų išleisti Bendrijos obligacijas, kurios būtų galingo ekonomikos gaivinimo plano dalis.

1.2. Komitetas palankiai vertina neseniai euro grupės pasiektą susitarimą ⁽¹⁾, pagal kurį numatyta skirti 540 mlrd. EUR darbuotojams, įmonėms ir valstybėms narėms remti ir kartu lanksčiau taikyti Europos fiskalinio pakto taisykles.

1.3. ES Taryba iki vasaros atostogų turėtų susitarti dėl ekonomikos gaivinimo fondo ⁽²⁾ ir DFP, laikydamosi gegužės 27 d. Europos Komisijos pasiūlymo, kad būtų sudarytos sąlygos Europos ekonomikos atsigavimui ir remiama Europos žaliajame kurse numatyta žaliaji ir skaitmeninė pertvarka.

1.4. Komitetas taip pat labai vertina greitą ir suderintą solidarų visų susijusių ES institucijų atsaką ⁽³⁾.

1.5. Koronaviruso protrūkis turės didelės neigiamos įtakos DVT ir Europos žaliojo kurso tikslų įgyvendinimui. Dėl šios priežasties EESRK primygtinai ragina kuo greičiau reaguoti į šią didelę grėsmę ir nedelsiant sutelkti mūsų ekonomikos gaivinimo pastangas į DVT ir žaliąjį kursą.

⁽¹⁾ <https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2020/04/09/report-on-the-comprehensive-economic-policy-response-to-the-covid-19-pandemic/>

⁽²⁾ 750 mlrd. EUR vertės priemonė „Next Generation EU“.

⁽³⁾ Visų pirma Europos Komisijos pasiūlymus plačiai optimizuoti esamų biudžeto išteklių naudojimą, kad jie taptų prieinamesni ir lankstesni, t. y. ES solidarumo fondą, Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą (I ir II paketus) ir Skubios paramos priemonės (SPP) suaktyvinimą, Laikinos paramos priemonę nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti (SURE), Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondą (EPLSAF), Europos Centrinio Banko specialiąją pandemine pirkimo programą (PEPP), įskaitant sprendimą išplėsti tinkamo turto sąrašą ir palengvinti skolinimosi sąlygas, priežiūros institucijų vaidmenį laiku atliekant su reguliavimu susijusių finansinių reikalavimų vykdymo stebėseną, Europos investicijų banko (EIB) iniciatyvą sukurti visos Europos garantijų fondą, skirtą MVI; Europos inovacijos ir technologijos instituto (EIT) Reagavimo į krizę iniciatyvą.

1.6. Greta laikinų solidarumo priemonių, EESRK ragina atgaivinti Europos investicijų stabilizavimo priemonę (EISP) ir nedelsiant pradėti įgyvendinti konvergencijai ir konkurencingumui skirtą biudžeto priemonę (BICC), padidinant jos sumą 2021–2027 m. DFP.

1.7. Reikia naujo žaliajo ir socialinio pakto, kuris suvienytų įvairiausių pažiūrų piliečius ir pagal kurį nacionalinės, regionų ir vietos valdžios institucijos, organizuota pilietinė visuomenė ir pramonės atstovai glaudžiai bendradarbiautų su ES institucijomis ir patariamaisiais organais.

1.8. Tvarios Europos investicijų planas yra pirmoji išsami politikos priemonė, kuria siekiama labai aukšto tikslo – iki 2050 m. užtikrinti anglies dioksido poveikio neutralizavimą laikantis ES žaliajo kurso.

1.9. EESRK palankiai vertina Žaliajo kurso užmojus, tačiau apgailestauja, kad būsimoje daugiametėje finansinėje programoje numatyta nepakankamai biudžeto asignavimų, t. y. gerokai mažiau nei 1,3 % valstybių narių BVP, kurio prašė Europos Parlamentas ir EESRK, siekdami užtikrinti, kad kiekvienas veiksmas galėtų būti visapusiškai įgyvendintas neatsisakant kitų veiksmų.

1.10. EESRK taip pat išreiškia savo abejones dėl klimato aspekto integravimo į visas ES programas veiksmingumo ir ragina valstybes nares kartu su pilietinės visuomenės organizacijomis imtis veiksmų siekiant užtikrinti, kad ES išlaidos atitiktų klimato srities tikslus. Aplinkosaugos ir pilietinių teisių organizacijų dalyvavimas yra ypač aktualus įgyvendinant Nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus (NEKSVP) ir Nacionalines reformų programas (NRP).

1.11. EESRK palankiai vertina Teisingos pertvarkos mechanizmą, tačiau apgailestauja, kad Teisingos pertvarkos fonde (TPF) numatytų lėšų (7,5 mlrd. EUR, kad būtų galima gauti 100 mlrd. EUR vertės finansavimą) akivaizdžiai nepakanka. Tai turės būti kompensuojama pervedant lėšas iš ERPF/ESF+ ir valstybių narių bendro finansavimo lėšų, taip pat tikimasi sulaukti didelių privačių investicijų ir EIB paskolų viešajam sektoriui priemonės.

1.12. Sėkmė priklauso nuo privačiojo ir viešojo sektorių aljansų (JT 17-ojo DVT *Partnerystė siekiant tikslų*) finansavimo ir bendros atsakomybės srityse, kaip rodo žaliųjų obligacijų rinkos pakilimas.

1.13. EESRK pritaria holistiniam požiūriui ir labai palankiai vertina paskatas viešosioms ir privačiosioms investicijoms ir finansavimui, visų pirma žalesiems viešiesiems pirkimams, ir paramą, kurios tikimasi taikant lankstesnes valstybės pagalbos taisykles.

1.14. EESRK taip pat pritaria ES fiskalinio valdymo gerinimui, atsižvelgiant į riziką tvarumui, remiantis žaliajo biudžeto sudarymo geriausios praktikos pavyzdžiais ir fiskalinių planų peržiūra. Be to, siekiant baigti formuoti skatinimo politiką, reikalinga tinkama sutelktinio finansavimo teikėjų ir paramos teikėjų apmokestinimo tvarka.

1.15. Siekiant sukurti veiksmingą ir integruotą kapitalo rinkų sąjungą ir bankų sąjungą, apimančią visas valstybes nares ir siekiančią tolesnio harmonizavimo, taip pat reikia baigti kurti Europos ekonominę ir pinigų sąjungą (ESM sutarties reforma, suderinta su konvergencijai ir konkurencingumui skirta biudžeto priemone (BICC) ir Europos indėlių garantijų sistema (EIGS)).

1.16. EESRK ragina tobulinti su žaliuoju kursu susijusį Europos semestro procesą ES politikos formavimo procese daug dėmesio skiriant DVT, taip pat užtikrinti visapusiškesnę ES taksonomiją, kuri apimtų socialinį aspektą.

1.17. EESRK mano, kad tiek viešasis, tiek privatusis sektoriai turėtų taikyti tuos pačius standartus ne tik taksonomijos, bet ir nefinansinės informacijos atskleidimo požiūriu. EESRK palankiai vertina būsimą Nefinansinės informacijos atskleidimo direktyvos peržiūrą, kuri turi būti pakankamai išsami, kad įmonės būtų skatinamos suprasti tikrąjį šios informacijos poveikį. Tai turėtų būti susieta su standartizuotų aplinkosaugos ir socialinių sąlygų taikymu viešųjų pirkimų srityje.

1.18. EESRK ragina išsamiau ir geriau naudotis viešaisiais statistikos šaltiniais ir stiprinti Eurostato ir viešųjų registru vaidmenį siekiant užtikrinti patikimus duomenis, susijusius su tvarios veiklos rezultatais.

1.19. EESRK pabrėžia, kad svarbu visiems galimiems naudotojams teikti tikslią ir lengvai prieinamą informaciją, siekiant sudaryti dar palankesnes sąlygas teikti konkretiems poreikiams pritaikytą konsultacinę ir techninę pagalbą. Niekas neturi likti nuošalyje.

1.20. Žaliosioms darbo vietoms tinkami įgūdžiai yra būtina perėjimo prie žalesnės ir teisingos ekonomikos sąlyga. EESRK ragina parengti aiškias įgūdžių numatymo ir profesinio mokymo strategijas bei susijusius veiksmų planus, kad darbo jėga būtų pasirengusi būsimiems pokyčiams visuose pramonės sektoriuose ir šiuos įgūdžius išlaikytų.

1.21. EESRK siūlo ES valstybėms narėms stiprinti finansinio švietimo programas įtraukiant mokymą apie tvarius finansus, skatinant visų lygmenų viešojo administravimo institucijas taikyti mokesčių paskatas įmonėms ir asmenims investuoti į socialinį poveikį turinčias ekologiškas iniciatyvas.

2. Bendrosios aplinkybės

2.1. Europos žaliojo kurso investicijų planas, dar vadinamas Tvarios Europos investicijų planu, yra pirmoji konkreti politikos priemonė, kuria siekiama įgyvendinti labai plataus užmojo anglies dioksido poveikio neutralizavimo tikslus laikantis Europos žaliojo kurso. Todėl jis yra laikomas Europos žaliojo kurso investicijų ramsčiu, pagal kurį iki 2030 m. kasmet numatoma skirti 260 mlrd. EUR papildomų investicijų, t. y. apie 1,5 % 2018 m. BVP papildomų metinių investicijų į energetikos ir transporto sistemą ir susijusių infrastruktūrą vien 2020–2030 m. laikotarpiu.

2.2. Norint, kad ši koncepcija būtų sėkminga, labai svarbu į ją įtraukti privataus kapitalo šaltinius. Iš tiesų ši koncepcija yra naujo pobūdžio privačiojo ir viešojo sektorių socialinė sutartis, pagal kurią finansuojami viešajam interesui naudingi svarbiausi projektai.

2.3. 2021–2027 m. daugiametėje finansinėje programoje (DFP) nustatytas bendras 25 % klimato aspekto integravimo į visas ES programas tikslas. Europos žaliasis kursas turi būti nedelsiant iš tikrųjų ir nuodugnai įgyvendinamas siekiant spręsti šį didžiulį planetos iššūkį užsibrėžiant aukštus politinius tikslus ir užtikrinant aukštą techninį veiksmingumą. Iš esmės Europos žaliasis kursas gali būti suprantamas kaip būsimos ES ekonominės sąrangos pagrindas – galima esminio pokyčio pradžia ir lūžio momentas. Jis gali tapti bendros Europos pridėtinės vertės ir pasaulinės ES lyderystės simboliu.

2.4. Finansiniai ištekliai ir atitinkamos priemonės turi būti sutelkti ir derinami su valstybėmis narėmis, jų regionais ir miestais ir atverti tarptautinei aplinkai. Šiuo tikslu į žaliojo kurso veiksmų planą įtraukti pagrindiniai veiksmai, susiję su klimatu, energetika, judumu, pramonine švarios žiedinės ekonomikos kūrimo strategija, žemės ūkio politika, biologine įvairove ir skaitmeninimu. Įgyvendinant Europos žaliojo kurso investicijų planą ir atnaujintą tvaraus finansavimo strategiją bus visapusiškai atsižvelgiama į tvarumo aspektą. Tai yra esminis mechanizmo, kuriuo siekiama iki 2030 m. sutelkti 1 trln. EUR tvarių privačiųjų ir viešųjų investicijų ir sušvelninti vėlesnį socialinį poveikį, elementas.

2.5. Teisingos pertvarkos mechanizmu, įskaitant Teisingos pertvarkos fondą (*), kuris papildė Komisijos pasiūlymą dėl kitos DFP, siekiama 2021–2027 m. laikotarpiu sutelkti 100 mlrd. EUR investicijų. Tai turėtų padėti sumažinti socialines ir ekonomines pasekmes ir poveikį užimtumui bei aplinkai, susijusius su perėjimu prie neutralaus poveikio klimatui Sąjungos regionų lygmeniu.

2.6. Inovacijų ir modernizavimo fondo lėšos taip pat bus skiriamos perėjimo prie ES neutralaus poveikio klimatui finansuoti (mažiausiai 25 mlrd. EUR per ateinančius dešimt metų), kurios iš dalies bus finansuojamos pasitelkiant dalį pelno, gauto iš prekybos apyvartiniais taršos leidimais. Tačiau modernizavimo fondo lėšas gaus tik 10 valstybių narių.

(*) COM(2020) 22 final.

3. Bendrosios pastabas

3.1. Šiuo metu Europoje dėl koronaviruso pandemijos yra susidariusi sveikatos ir ekonomikos ekstremalioji situacija. Į abu šiuos iššūkius visos Europos institucijos turi reaguoti laiku įgyvendindamos suderintas reikiamos trukmės priemones.

3.2. EESRK palankiai vertina kovai su sveikatos ir ekonomikos krize skirtus didelius išteklius, kurie padės valstybėms narėms padidinti investicijoms skirtus išteklius, užtikrinti įmonių likvidumą⁽⁵⁾, išlaikyti darbo vietas ir apsaugoti bedarbius. Šiuos veiksmus turėtų papildyti Europos nedarbo draudimo išmokų perdraudimo sistemos įdiegimas.

3.3. Sėkmingas plano įgyvendinimas priklauso nuo 20 mln. Europos įmonių, tačiau sutelktų investicijų mastas turi būti proporcingas iššūkiams. Atsižvelgiant į tai, labai svarbu, kad valstybės narės ir ES institucijos būtų pasirengusios įveikti savo nuomonių skirtumus.

3.4. Tuo tarpu ES finansavimo struktūra turėtų būti tokia, kad būtų išvengta dubliavimosi ir sutapimų ir būtų atsižvelgta į Komisijos pasiūlymus⁽⁶⁾.

3.5. EESRK abejoja, kad Komisijos pasiūlymu dėl 2021–2027 m. laikotarpio DFP lėšų galima iš tikrųjų patenkinti Europos žaliajo kurso investicijų plano poreikius. Konstatavus, kad iki 2030 m. reikia papildomai investuoti 2,6 trln. EUR, plane numatyto 1 trln. EUR toli gražu nepakanka. Dėl to, kad nėra tikslios informacijos apie kai kurias planuojamas priemones ir programas, sunku įvertinti tikrąjį dydį.

3.6. EESRK rekomenduoja pateikti išsamesnės informacijos apie Tvarios Europos investicijų plano finansinę programą. Pavyzdžiui, visi trys pagrindiniai Teisingos pertvarkos mechanizmo ramsčiai priklauso nuo labai aukštų reikalavimų, t. y. paties Teisingos pertvarkos fondo, taip pat nuo tikėtino EIB viešųjų paskolų priemonės svarto poveikio viešajam sektoriui.

3.7. EESRK ragina išsamiau aprašyti su programa „InvestEU“ susijusį specialųjį žaliajo kurso susitarimą.

3.8. EESRK tvirtai remia papildomų išankstinių sąlygų sukūrimą ir procedūrų supaprastinimą, visų pirma žaliosioms obligacijoms, siekiant sutelkti didesnes privačias investicijas. Empirinė analizė aiškiai rodo, kad pastaraisiais metais obligacijos tampa tikrai žaliomis. Žaliųjų obligacijų naudojimas gerina emitento reputaciją (informuotumas klimato klausimais ir išpareigojimas siekti tvarumo). Žaliosios obligacijos tapo populiarios tarp įvairių investuotojų – ES, tarptautinių ir ASV investuotojų (kurie orientuojasi į aplinkosauginius, socialinius ir valdymo kriterijus). Be to, stambūs investiciniai bankai rodo norą didinti žaliųjų obligacijų emisiją ir taip padeda ugdyti žaliąją mąstyseną.

3.9. EESRK palankiai vertina investicijoms taikomas lanksčias valstybės pagalbos taisykles, nes jos padeda siekti žaliajo kurso tikslų, ir ragina MVĮ suteikti daugiau galimybių tapti žiedinės ekonomikos įmonėmis. Atsigavimo po koronaviruso krizės laikotarpiu ES taip pat turėtų apsvarstyti galimybę numatyti laikiną priemonę, kurią būtų galima pavadinti „socialine ir žaliaja subalansuota taisykle“, pagal kurią investicijoms, kuriomis tiesiogiai siekiama sušvelninti klimato kaitos poveikį ir sumažinti socialinę nelygybę bei skurdą (klausimai, kurie vis dar iš esmės neišspręsti po finansų krizės), nebūtų taikomos fiskalinės taisyklės. Tai padėtų paskatinti labai reikalingas investicijas ekonomikos atsigavimo po COVID-19 laikotarpiu ir kartu spręsti klimato kaitos poveikio ir socialinės sanglaudos visoje ES problemas.

3.10. Komisijos išpareigojimas skatinti žaliąjį finansavimą ir žaliąsias investicijas kartu užtikrinant teisingą pertvarką paveiktuose sektoriuose ir regionuose, turėtų būti naudingas visų rūšių įmonėms, jis turėtų būti skatinamas ir naudojamas kaip galimybė vietos valdžios institucijoms bendradarbiauti su bendruomeninėmis iniciatyvomis, pavyzdžiui, atsinaujinančiųjų išteklių energijos kooperatyvais.

⁽⁵⁾ Bankų prudencinių taisyklių koregavimas, siekiant padidinti kredito įstaigų pajėgumą skolinti ir padengti nuostolius, kartu užtikrinant jų nuolatinį atsparumą.

⁽⁶⁾ 2018 m. rugsėjo 19 d. EESRK nuomonė „Daugiametė finansinė programa po 2020 m.“ (OL C 440, 2018 12 6, p. 106).

3.11. Europos žaliojo kurso veiksmų plano aplinkosaugos užmojis, siekiant paskatinti trečiąsias šalis imtis veiksmų užtikrinant veiksmų palyginamumą, turėtų būti grindžiamas šalių koalicija klimato klausimais, kuri pagal Nobelio premijos laureatų J. Tirole (2017 m.) ir W. Nordhaus (2018 m.) rekomendacijas klasifikuotų šalis pagal jų išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, kad Pasaulio prekybos organizacija (PPO) būtų skatinama taikyti anglies dioksido tarifą. Apatinės anglies dioksido kainos ribos mechanizmas galėtų būti pradėtas taikyti pagal ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą arba pagal Energijos mokesčių direktyvą, kurią numatyta persvarstyti pagal Europos žaliąjį kursą.

4. Konkrečios pastabos

4.1. Biudžeto veiksmingumo užtikrinimas

4.1.1. COVID-19 pandemijos padarinių švelninimo klausimu EESRK vertina visas siūlomas priemones, kuriomis įpareigojama teikti likvidumo paramą sektoriams ir įmonėms naudojantis EIB garantijomis grindžiamais instrumentais, kurie taip pat galėtų paskatinti jo pertvarkymą į ES klimato banką.

4.1.2. Viena iš svarbiausių pamokų, kurias reikia išmokyti iš precedento neturinčios humanitarinės ir ekonomikos krizės, kilusios dėl koronaviruso pandemijos, yra būtinybė stiprinti Europos investicijų stabilizavimo priemonę (ESIF), kad viešosios investicijos būtų pritaikytos konkrečioms kiekvienos šalies poreikiams. Be to, reikalingos priemonės, kurios padėtų valstybėms narėms pasinaudoti savo mokesčių sistemomis ir viešosios politikos paskatomis ⁽⁷⁾ ekonomikos atgaivinimui.

4.1.3. EESRK taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad planuojama Europos stabilumo mechanizmo (ESM) sutarties reforma turėtų būti suderinta su konvergencijai ir konkurencingumui skirta biudžeto priemone (BICC) ir Europos indėlių garantijų sistema (EIGS). Jau įdėta nemažai pastangų mažinant riziką bankų sektoriuje (neveiksnių paskolų sumažinimas, minimalūs nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimai, nemokumo režimas ir kt.).

4.1.4. EESRK labai pritaria Europos investicijų banko, kaip Sąjungos klimato banko, vaidmeniui ir pabrėžia bendradarbiavimo su kitomis finansų įstaigomis svarbą. Laikantis proporcingumo principo būtina užtikrinti pakankamą likvidumą visiems potencialiems bankams, kurie galėtų dalyvauti finansuojant žaliojo kurso veiksmus.

4.2. Numatytų priemonių ir instrumentų, kuriais Europos semestro procesas perorientuojamas taip, kad formuojant ES politiką ir veiksmus daugiausia dėmesio būtų skiriama DVT, optimizavimas

4.2.1. Reikia sukurti tvirtą ir platesnio užmojo tvarios veiklos, įskaitant socialinius aspektus, taksonomiją ir tinkamai integruojant DVT į Europos semestrą užtikrinant sinergiją bei priartėjimą prie Jungtinių Tautų pasiektos pažangos. Sprendimai, kaip išleisti ES ekonomikos gaivinimo fondo lėšas, turėtų būti priimami vadovaujantis ES masto žaliojo finansavimo taksonomija, kuria siekiama atlyginti už investicijas į švarias technologijas.

4.2.2. EESRK ragina išsamiau ir geriau naudotis viešaisiais statistikos šaltiniais ir stiprinti Eurostato vaidmenį teikiant patikimus duomenis, susijusius su tvarios veiklos rezultatais. Turėtų būti stiprinama sąsaja su JT DVT veiklos rodikliais ir EIB nuostatomis.

4.2.3. Būtinai technologiniai sprendimai, kad būtų galima surinkti įvairios kilmės neapibendrintus duomenis (įskaitant duomenis, pagal kuriuos galima nustatyti geoerdvinę padėtį) ir palyginti šalis. Be to, Nefinansinės informacijos atskleidimo direktyvos (2014/95/ES) peržiūra gali padėti atskleisti standartizuotą aukštos kokybės informaciją, kuri būtų išsamesnė, aktualesnė ir geriau palyginama taikant suderintą metodiką ⁽⁸⁾, atsižvelgiant į Finansinio stabilumo tarybos Klimato srities finansinės informacijos atskleidimo darbo grupės (angl. TCFD) rekomendacijas.

⁽⁷⁾ Siekiant skatinti teigiamą išorinį poveikį.

⁽⁸⁾ 2018 m. spalio 17 d. EESRK nuomonė dėl Komisijos komunikato „Tvaraus augimo finansavimo veiksmų planas“ (OL C 62, 2019 2 15, p. 73).

4.2.3.1. MVĮ turėtų būti suteikta galimybė atskleisti nefinansinę informaciją, teikiant joms techninę pagalbą, kad būtų galima surinkti lengvai gaunamus pagrindinius duomenis (siekiant papildyti pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius⁽⁹⁾).

4.2.4. Dinamiška tvarios veiklos taksonomija: reikia įvertinti ir integruoti rinkos praktiką, susijusią su tvirtu poveikio rodikliais. EESRK pabrėžia, kad atrenkant tinkamus projektus būtina juos išbandyti rinkoje⁽¹⁰⁾.

4.2.4.1. EESRK pabrėžia, kad būtina naudoti tikslesnes metodikas, jei jos prieinamos, siekiant sukurti patikima įmonių pateikta informacija pagrįstas vertinimo balais sistemas, kad būtų laikomasi visų finansinių produktų standartų (ženklų, žaliųjų obligacijų ir tvarumo kriterijų), nustatytų Tvaraus finansavimo veiksmų plane.

4.2.4.2. Reikalinga grįžtamoji informacija apie įvairių JT darbo grupių atliktą poveikio skaičiavimų peržiūrą (visų pirma susijusi su anglies dioksido mokesčiu ir prekyba anglies dioksido apyvartiniais taršos leidimais, kurie yra pagrindinis patikimų tvarių lyginamųjų rodiklių aspektas).

4.2.5. EESRK palankiai vertina ketinimą, atlikus poveikio vertinimą, kurį planuojama paskelbti iki 2020 m. vasaros, įskaitant susijusių investicijų poreikių analizę, padidinti ES išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo iki 2030 m. tikslą. Be to, EESRK taip pat ragina patikslinti poveikį, susijusį su pažanga įgyvendinant JT darbotvarkę iki 2030 m. ir Europos socialinių teisių ramstį.

4.2.6. Audito institucijos ir kitos viešosios įstaigos, pavyzdžiui, Europos Audito Rūmai, taip pat turėtų atlikti papildomą vaidmenį stebint pirmiau nurodytų mažinimo tikslų socialinį poveikį.

4.2.7. EESRK atkreipia dėmesį į didžiųjų duomenų ir dirbtinio intelekto potencialą rasti galutinių investuotojų pageidavimus atitinkančias investicijas. Be to, reikėtų apsvarstyti mašinų mokymosi sprendimus siekiant nukreipti investicijų srautus į konkrečius sektorius ar veiklą, kuriai taikomi aplinkosaugos, socialiniai ir valdymo (ASV) principai.

4.3. Techninė parama

4.3.1. Ankstesnis EK ir Europos investavimo konsultacijų centro gebėjimų stiprinimas yra tinkamas pagrindas kuriant tvarių projektų bazę, tačiau reikia taikyti patikimesnes metodikas, kurios leistų iš tiesų nukreipti finansinius srautus į žaliąją ekonomiką.

4.3.2. EESRK pritaria vieno langelio principu grindžiamai sistemai siekiant sudaryti palankesnes sąlygas gauti finansavimą padedant viešiesiems ir privatiems projektų vykdytojams ir finansų tarpininkams. Kalbant apie MVĮ, EESRK remia struktūrinį bendradarbiavimą su joms atstovaujančiomis organizacijomis.

4.4. Finansinis švietimas (kartu teikiant techninę pagalbą)

4.4.1. Tikslinė grupė – piliečiai, pradedant ikimokykliniu etapu: Europos piliečiai vis labiau pageidauja, kad jų santaupos ir investicijos būtų susietos su socialiniais ir aplinkos tikslais. Finansinis raštingumas (gilesnis supratimas, kaip veikia finansai) gali būti naudingas siekiant suteikti galių piliečiams ir tinkamai juos informuoti tvarių finansų klausimais, be kita ko, apibrėžiant tinkamą finansų vaidmenį visuomenėje.

4.4.2. Tai svarbu visoms techninėms įstaigoms, dalyvaujančioms žaliojo kurso procese, ir atitinkamoms pilietinės visuomenės organizacijoms.

⁽⁹⁾ Pagrindiniai veiklos rezultatų rodikliai.

⁽¹⁰⁾ 2018 m. spalio 17 d. EESRK nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl programos „InvestEU“ (OL C 62, 2019 2 15, p. 131).

4.5. Su tvarumu susiję gebėjimai įmonėse

4.5.1. EESRK pabrėžia, kad diegiant ir skleidžiant švarias technologijas reikalingi technologijų taikymo, pritaikymo ir priežiūros įgūdžiai. Įgūdžiai taip pat labai svarbūs ekonomikai ir įmonėms, darbuotojams ir verslininkams, kad jie galėtų greitai prisitaikyti prie pokyčių, atsirandančių dėl aplinkos politikos ar klimato kaitos. Žaliosioms darbo vietoms reikalingi įgūdžiai yra būtina perėjimo prie žalesnės ekonomikos sąlyga.

4.5.2. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad pagrindinis prisitaikymo prie kintančių darbo vietų ir darbo reikalavimų tikslas yra nuolat atnaujinti darbuotojų įgūdžius, kurių reikia žaliajoje ekonomikoje. Reikėtų parengti aiškią įgūdžių numatymo strategiją ir įgūdžių planą, kad darbo jėga atitiktų būsimus pramonės poreikius, o investicijos į švietimą ir mokymą, taip pat mokymosi visą gyvenimą kultūros stiprinimas turėtų būti regionų teisingo perėjimo pagrindas.

4.6. Socialiai atsakingi viešieji pirkimai

4.6.1. Socialiai atsakingi viešieji pirkimai yra valdžios institucijų vykdomos ekologinės pertvarkos ir kovos su korupcija, įskaitant atsakingos praktikos skatinimą per paslaugų teikėjus, pagrindas.

4.6.2. EESRK pritaria ketinimui pagal sektorių iniciatyvas, skiriant ES finansavimą arba konkreitiems produktams skirtuose teisės aktuose taikyti viešiesiems pirkimams skirtus minimalius privalomus žaliuosius kriterijus arba tikslus, pasitelkiant aplinkosaugos rodiklius atsižvelgiant į ES taksonomijos pažangą. Šiuo tikslu reikalingos visapusiškesnės, skaidresnės ir labiau suderintos aplinkosauginio ženklavimo ir informacijos sistemos, kurios parodytų, kad laikomasi griežtų tvarumo reikalavimų.

4.7. Teisingos pertvarkos mechanizmas

4.7.1. EESRK palankiai vertina Teisingos pertvarkos mechanizmą, kuris turi didelį potencialą palengvinti konkrečių sektorių ir regionų perėjimą prie žaliosios ekonomikos. Komitetas pažymi, kad šis mechanizmas neturėtų apsiriboti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo procesų finansavimu ir turėtų būti taikomas kartu su *ad hoc* stabilizavimo mechanizmais, kurie būtų naudingi kitiems sektoriams ir regionams, esantiems nepalankioje ekonominėje padėtyje ir kuriems reikia struktūrinių reformų.

4.7.2. Teisingos pertvarkos mechanizmas – tai subalansuotas programų, kurios valdomos centralizuotai arba bendrai, įvairių rūšių finansinių šaltinių, taip pat kompetencijų ir atsakomybės keliais lygmenimis (Sąjungos, nacionaliniu, regionų ir savivaldybių) subsidijų ir finansinių priemonių derinys. Šiam naujoviškam deriniui reikalingas naujas valdymo ir administravimo lygmuo.

4.7.3. Taikant teisingos pertvarkos mechanizmą nukentėjusiuose regionuose turėtų būti kuriamos naujos ir kokybiškos darbo vietos. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad TDO jau pripažino, jog įgūdžių trūkumas yra didelė kliūtis daugelyje sektorių, pavyzdžiui, atsinaujinančiosios energijos, energijos ir efektyvaus išteklių naudojimo, pastatų energinio naudingumo didinimo, energijos nevarojančių statinių, aplinkosaugos paslaugų ir gamybos.

4.7.4. EESRK ragina tvirtai suderinti planuojamą 2021 m. Socialinės ekonomikos veiksmų planą ir Europos žaliojo kurso investicijų planą, kad socialinės ekonomikos investicijos būtų įtrauktos į Teisingos pertvarkos mechanizmo įgyvendinimą.

4.7.5. Įgyvendinant teisingos pertvarkos mechanizmą taip pat reikia atsižvelgti į nuo 1990 m. kiekvienos šalies ir jos regionų dėtą pastangas mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro⁽¹⁾, kad jie taip pat galėtų gauti lėšų ir nebūtų baudžiami už tai, kad šį darbą atliko anksčiau. Šiuo tikslu Eurostatas turėtų pagerinti savo skelbiamus regioninės konvergencijos ir skirtumų rodiklius (įskaitant gyventojų skaičiaus mažėjimą ir senėjimą), kad šios teritorijos taip pat galėtų gauti naudos.

⁽¹⁾ Provincijos, kurias paveikė jų kasybos veiklos nutraukimas pagal Tarybos sprendimą 2010/787/ES.

4.8. Pasaulinio masto pastangos bendradarbiaujant tarptautiniu mastu

4.8.1. EESRK palankiai vertina neseniai sukurtą tarptautinę tvaraus finansavimo platformą ⁽¹²⁾, kuri privatųjį kapitalą nukreipia aplinkos požiūriu tvaraus finansavimo link pasauliniu lygmeniu. Šis forumas taip pat turėtų būti naudojamas siekiant paskatinti tarptautiniu mastu taikyti apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą.

4.8.2. EESRK taip pat pažymi, kad reikalingos investicijos į aplinką ir kovą su klimato kaita, siekiant remti veiksmus už ES ribų, visų pirma pagal Afrikos strategiją.

4.8.3. Atsižvelgdamas į pasaulinį atsaką į koronaviruso grėsmę, EESRK tvirtai remia pasaulinę lėšų rinkimo akciją – pasaulinio masto pastangas surinkti lėšų su koronavirusu susijusiai diagnostikai, gydymui ir vakcinoms.

Briuselis, 2020 m. birželio 10 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*
Luca JAHIER

⁽¹²⁾ Tarptautinės tvaraus finansavimo platformos veiklą 2019 m. spalio 18 d. pradėjo Argentinos, Kanados, Čilės, Kinijos, Indijos, Kenijos, Maroko ir Europos Sąjungos valdžios institucijos, kurioms tenka beveik pusė viso pasaulyje išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio.